

4. Біленька І.Г. «Музична психотерапія в учбово-тренувальному процесі»/ І.Г. Біленька//Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків: ХДАФК, 2004. – № 7. – С. 283-287.
5. Вільчковський Е.С. – «Рух і музика», Київ – Музична Україна//1986, С.9-10;
6. Горелов, А.А. Тест Люшера, як метод оцінки психоемоційного стану студенток із різним рівнем здоров'я / Горелов А.А., Копейкіна О.М., Румба В.П. // Теорія та практика фізичної культури. – 2016. – № 4. – С. 35-37.;
7. Гребенюк М. «Використання музики в заключній частині уроку фізкультури» // «Здоров'я та фізична культура»// 2005, №10, С.5-6, 10 ;
8. Дейнеко О.Х. «Роль та функції музичного супроводу на навчально-тренувальному занятті»: студентський погляд / О.Х. Дейнеко, І.Г. Біленька // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків: ХДАФК, 2011. – № 1. – С. 17–20.
9. Коджаспиров Ю.Г. «Функціональна музика в підготовці спортсменів». – М.: Фізкультура і спорт, 1987. – С.64.
10. Крижанівська О.А. «Використання музичного супроводу у заняттях фізичною культурою та спортом»/ Крижанівська О.А. // Молодий вчений. – 2015. – № 24. – С. 672-675.
11. Ротерс Т.Т. Музично-ритмічне виховання і художня гімнастика: Навч. посібник для учнів педучилищ. – М.: Просвещение, Луганськ: Альма матер, 1989. – 175 с.
12. Сергієнко Л.П. «Тестування рухових здібностей» Київ // «Олімпійська література» НУФВСУ, 2001, С408
13. Тест Люшера.//<http://tests.kulichki.com>

Reference

1. Aristotle. "Attitude to music." Aristotle's general thoughts on music//Aristotle-Mimesis – Humanitarian portal // youth justice.org.ua;
2. Affimichuk O.E. "Musical and rhythmic education". In: Health-improving aerobics. Theory I.: [Textbook]/ O.E. Aftymyuk; State. un-t phys. Education and sports. - Kishinev: Valinex SRL, 2011. – 134 p.
3. Bilenka I.G. "Theory and methods of musical and rhythmic education." Textbook / I.G. Bilenka. – Kharkiv: KDAFK, 2012. – 122 p.;
4. Bilenka I.G. "Musical psychotherapy in the training process"/ I.G. Bilenka // Slobozhansky scientific and sports bulletin. – Kharkiv: KSAFK, 2004. – № 7. – pp. 283-287.
5. Vilchkovsky E.S. – "Movement and Music", Kyiv – Musical Ukraine // 1986, P.9-10;
6. Gorelov, A.A. Luscher's test as a method of assessing the psycho-emotional state of students with different levels of health / Gorelov A.A., Kopeikina O.M., Rumba V.P. // Theory and practice of physical culture. – 2016. – № 4. – pp. 35-37.;
7. Grebenyuk M. "The use of music in the final part of the physical education lesson" // "Health and physical culture"// 2005, No10, P.5-6, 10 ;
8. Deineko O.Kh. "The role and functions of musical accompaniment at the training session": student view / O.H. Deineko, I.G. Bilenka // Slobozhansky scientific and sports researcher. – Kharkiv: KSAFK, 2011. – No 1. – pp. 17–20.
9. Kodzhaspirov Yu.G. "Functional music in the training of athletes." - M.: Physical Education and Sports, 1987. – С.64.
10. Kryzhanivska O.A. "Use of musical accompaniment in physical culture and sports"/ Kryzhanivska O.A. // Young scientist. – 2015. – № 24. pp. 672-675.
11. Roters T.T. Musical and rhythmic education and rhythmic gymnastics: Textbook. manual for students of pedagogical schools. - M.: Prosveschenie, Lugansk: Alma Mater, 1989. – 175 p.
12. Sergienko L.P. "Testing of motor abilities" Kyiv // "Olympic literature" NUFVVSU, 2001, P408
13. Luscher test.//<http://tests.kulichki.com>

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.04(163).37

УДК: 796:355.233.22+355.237

Шемчук В. А.,
*кандидат педагогічних наук, старший дослідник,
начальник науково-дослідного відділу розвитку фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і
спорту науково-дослідного центру проблем фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту
навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій. Національний
університет оборони України імені Івана Черняхівського (м. Київ)*
Сіренко П. О.,
*кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
дослідник, Латвійська Академія спортивної освіти, м. Рига, Латвія*
Кононенко А. О.,
*доктор психологічних наук, професор,
професор кафедри загальної та соціальної психології Дніпровського національного університету імені
Олеся Гончара, м. Дніпро*
Жіденс Яніс,
*доктор педагогічних наук, професор,
проректор з розвитку та науки.
Латвійська Академія спортивної освіти, м. Рига, Латвія*
Березяк К. М.,

старший викладач кафедри практичної психології та педагогіки, Львівського державного університету безпеки життєдіяльності,
м. Львів

Білоброва Т. Г.,

викладачка кафедри спеціальних дисциплін та професійної підготовки Криворізького навчально-наукового інституту Донецького державного університету внутрішніх справ, м. Кривий Ріг

СПЕЦІАЛЬНА ВИТРИВАЛІСТЬ – СКЛАДОВА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ДО ДІЙ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Відповідно до результатів аналізу науково-методичної та спеціальної літератури встановлено, що актуальним питанням розроблення сучасних педагогічних умов формування готовності майбутніх офіцерів Національної гвардії України (інституцій сектору безпеки і оборони України) до виконання завдань за призначенням у змодельованих екстремальних умовах службово-бойової діяльності присвячено недостатню кількість наукових праць. Це підкреслює актуальність і практичну складову обраного напрямку дослідження.

Головною метою дослідження є апробація організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх офіцерів Національної гвардії України до виконання завдань за призначенням в анаеробному режимі рухової діяльності (екстремальних умовах службово-бойової діяльності).

В результаті емпіричного дослідження нами розроблено та апробовано організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх офіцерів Національної гвардії України до виконання завдань за призначенням в анаеробному режимі рухової діяльності (змодельованих екстремальних умовах службово-бойової діяльності).

Ключові слова: анаеробний режим, витривалість, готовність, засоби фізичної підготовки, екстремальні умови, курсанти, освітній процес, педагогічні умови, спеціальна витривалість, фізичні вправи, функціональні комплекси.

Shemchuk Vadym, Sirenko Pavlo, Kononenko Anatoliy, Jānis Židens, Bereziak Kseniia, Bilobrova Tetiana. **Special endurance is a component of the readiness of future officers to act in extreme conditions of service and combat activity.** According to the results of the analysis of scientific and methodical, special and reference literature, it is established, that an insufficient number of scientific works is devoted to the urgent issue of developing modern pedagogical conditions for the formation of the readiness of future officers of the National Guard of Ukraine to perform assigned tasks in simulated extreme conditions of service and combat activity. This emphasizes the relevance and practical component of the chosen direction of scientific research.

The main goal of the study is the approval of the organizational and pedagogical conditions for the formation of the readiness of future officers of the National Guard of Ukraine to perform assigned tasks in the anaerobic mode of motor activity (extreme conditions of service and combat activity). Research methods: axiomatic, idealization, historical and logical, descent from the concrete, mathematical and statistical formalization (criterion χ^2), etc.

As a result of the empirical study, the members of the research group developed and tested the organizational and pedagogical conditions for the formation of the readiness of future officers of the National Guard of Ukraine to perform assigned tasks in the anaerobic mode of motor activity (simulated extreme conditions of extreme conditions of service and combat activity).

Keywords: anaerobic regime, endurance, readiness, means of physical training, extreme conditions, cadets, educational process, pedagogical conditions, special endurance, physical exercises, functional complexes

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Аналізуючи завдання покладені на військовослужбовців Національної гвардії України (представників інституцій сектору безпеки і оборони України), беручи до уваги наявний досвід бойових дій, доцільно констатувати, що інтегральним показником їхньої сформованості готовності до виконання завдань за призначенням є фізична, а також спеціальна фізична підготовленість.

Важливим є й той факт, що виконання завдань за призначенням військовослужбовцями інституцій сектору безпеки і оборони України (СБОУ) може відбуватися в умовах хімічної, біологічної, радіаційної та ядерної небезпеки (екстремальних умовах службово-бойової діяльності), що потребує від них високого рівня розвитку витривалості (загальної, спеціальної, швидкісної, швидкісно-силової, статичної, сенсорної, координаційно-рухової). Тому розроблення сучасних організаційно-педагогічних умов, методик, педагогічних моделей, які забезпечують готовність до дій в анаеробному режимі військово-професійної діяльності в реаліях сьогодення є важливим практичним завданням, що сприятиме успішній професійній діяльності представників зазначеної вище категорії.

Дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт: науково-дослідного відділу розвитку фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту науково-дослідного центру проблем фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій (Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, м. Київ), а також профільних кафедр закладів вищої освіти України та Латвійської Академії спортивної освіти (м. Рига, Латвія) відповідно до договорів про міжкафедральну співпрацю (ініціативний науковий проєкт «Витривалість»).

Аналіз останніх досліджень і публікацій (1 етап, березень-квітень 2022 р.) дозволив визначити низку наукових праць учених: М. Боровика [1], С. Чупахіна [2], О. Хацаюка, О. Єлісєєвої, В. Жукова, В. Клименка, Ю. Бережного [3], О. Khatsaiuk, М. Medvid, В. Maksymchuk, О. Kurok [4] та інших фахівців (А. Забори, О. Моргунова, Я. Павлова, А. Турчинова, Д. Швеця, В. Ягупова) – які у своїх працях висвітлювали актуальні питання організації системи професійної освіти майбутніх офіцерів інституції СБОУ.

Не менш цікавими, виконаними на високому науковому рівні є напрацювання: І. Ковалю [5], М. Саморока, В. Халепа, Н. Височіної, О. Хацаюка, Р. Іванішина [6], В. Шемчука, О. Хацаюка, В. Соколовського, А. Ковтуненка, Ю. Муштатова, О. Корніска [7], В. Шемчука [8] та інших учених і практиків (А. Бухуна, О. Колісниченка, О. Попова, М. Товми, Г. Сухоради, О. Петрачкова, Ю. Фіногенова, А. Чуха) – у яких розкрито шляхи вирішення проблемних питань у напрямі формування готовності представників інституцій СБОУ до виконання завдань за призначенням в екстремальних умовах службово-бойової діяльності (анаеробному режимі професійної рухової діяльності).

Відповідно до результатів аналізу науково-методичної, спеціальної та довідкової літератури (моніторингу Інтернет-джерел) встановлено, що актуальним питанням розроблення сучасних педагогічних умов (педагогічних моделей, методик тощо) формування готовності майбутніх офіцерів інституцій СБОУ до виконання завдань за призначенням у змодельованих екстремальних умовах службово-бойової діяльності (СБД) присвячено недостатню кількість наукових праць. Це підкреслює актуальність і практичну складову обраного напрямку наукової розвідки.

Мета статті. Головною метою дослідження є апробація організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх офіцерів Національної гвардії України до виконання завдань за призначенням в анаеробному режимі рухової діяльності (екстремальних умовах службово-бойової діяльності).

Для досягнення мети дослідження планувалося вирішити наступні завдання:

- провести аналіз науково-методичної, спеціальної та довідкової літератури у напрямі організації системи професійної освіти майбутніх офіцерів інституцій СБОУ;
- визначити існуючі педагогічні моделі (технології), методики, організаційно-педагогічні умови тощо, які забезпечують формування готовності представників інституцій СБОУ до виконання завдань за призначенням в екстремальних умовах СБД (анаеробному режимі професійної рухової діяльності);
- визначити сутність та структуру готовності майбутніх офіцерів Національної гвардії України (НГУ) до виконання завдань за призначенням в анаеробному режимі рухової діяльності (екстремальних умовах СБД);
- визначити критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх офіцерів НГУ до професійної діяльності в екстремальних умовах СБД (анаеробному режимі військово-професійної рухової діяльності);
- визначити основні засоби фізичної (ФП) та спеціальної фізичної підготовки (СФП), які забезпечують розвиток спеціальної витривалості представників інституцій СБОУ, що забезпечує їхню готовність до виконання завдань за призначенням в противогазі, спеціальному захисному одязі (екстремальних умовах СБД);
- розробити організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням в анаеробному режимі рухової діяльності (екстремальних умовах СБД).

Методи дослідження: аксіоматичні, ідеалізація, історичні і логічні, сходження від конкретного, формалізація математично-статистичні (критерій χ^2). Крім цього було використано досвід бойових дій та досвід організації системи професійної освіти майбутніх офіцерів інституцій СБОУ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для вирішення поставлених перед нами завдань та досягнення головної мети емпіричного дослідження на початку першого етапу було створено науково-дослідну групу, у складі: В. Шемчук, О. Хацаюк, Р. Любчик, П. Сіренко, Я. Зіденс, А. Кононенко, К. Березяк, Т. Білоброва – провідні учені та практики у обраному напрямі наукової розвідки.

Надалі (2 етап, квітень-травень 2022 р.), членами НДГ на підставі аналізу науково-методичної та спеціальної літератури [15-17] визначено сутність та структуру готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням в анаеробному режимі рухової діяльності (екстремальних умовах СБД) – особистісне утворення, яке формується шляхом акцентованого та збалансованого педагогічного впливу на формування у майбутнього офіцера НГУ (інших інституцій СБОУ) готовності до захисту України, ефективного виконання завдань за призначенням, зокрема – в екстремальних умовах СБД (анаеробному режимі професійної рухової діяльності) та сприяє і забезпечує комплексне поєднання ним знань про сутнісні та змістові характеристики професійної діяльності та вимог цієї діяльності до рівнів: фізичної та спеціальної фізичної підготовленості (психофізичного стану), набутих ключових компетентностей професійної діяльності зі сформованими та усвідомленими ним в процесі розвитку можливостями та потребами.

Крім цього, аналіз ряду досліджень наукових праць провідних учених і практиків (Н. Височіна, В. Клочков, М. Короткіх, О. Колісниченко, О. Кривошишина, С. Кучеренко, П. Рибалко, М. Товма, В. Тюріна) з проблематики формування готовності майбутніх офіцерів інституцій СБОУ до виконання завдань за призначенням в екстремальних умовах СБД – дозволяє членам науково-дослідної групи (НДГ) виділити у її структурі ряд компонентів, які є спільними, а саме: мотиваційний, функціональний, професійно-прикладний та стресостійкий.

В процесі подальшої дослідно-аналітичної роботи (3 етап, травень-червень 2022 р.) підсумовуючи результати моніторингу спеціалізованих Інтернет-джерел (аналізу спеціальної та довідкової літератури) [18-20] нами визначені:

- 1) критерії: мотиваційний, змістовий та аналітико-оцінний;
- 2) показники: прояв інтересу до професійної діяльності та прагнення її реалізувати в освітньому процесі; висока мотивація до майбутньої професійної діяльності та саморозвитку; формування ключових професійних компетентностей необхідних для виконання завдань за призначенням на офіцерських посадах в анаеробному режимі рухової діяльності (екстремальних умовах СБД); професійна свідомість, професійні знання; формування спеціальних умінь та рухових прикладних навичок, навичок та умінь практичної реалізації знань у напрямі всебічного забезпечення СБД в екстремальних умовах виконання завдань за призначенням (анаеробному режимі професійної рухової діяльності); формування мотиву, який виникає з потреби майбутнього офіцера і закінчується його спонуканням до виконання завдань за призначенням в анаеробному режимі професійної рухової діяльності (екстремальних умовах хімічної, біологічної, радіаційної та ядерної небезпеки (ХБРЯН)); сформовані навички самоаналізу (самокритики); сформовані уміння здійснювати саморегуляцію (самоконтроль) під час виконання завдань за призначенням в екстремальних умовах ХБРЯН (анаеробному режимі

професійної рухової діяльності); здатність до прийняття виважених рішень в екстремальних умовах СБД (анаеробному режимі професійної рухової діяльності в умовах ХБРЯН); сміливість, патріотизм та готовність до самопожертвування, готовність до переконливих доказів, уміння контролювати психофізичний стан підлеглих; надійність виконання завдань за призначенням; здатність керувати підлеглими в екстремальних умовах ХБРЯН (анаеробному режимі професійної рухової діяльності);

3) кваліфікаційні рівні: майстер, 1 клас, 2 клас (регламентовані відомчим нормативно-правовим документом [21 с. 151]);

4) підходи: системний, структурний, комплексний, діяльнісний, та особистісно-орієнтований.

Доцільно підкреслити, що перелічені вище складники забезпечують формування готовності представників досліджуваної категорії до професійної діяльності в екстремальних умовах службово-бойової діяльності (анаеробному режимі військово-професійної рухової діяльності).

У динаміці 1 блоку 4 етапу (травень 2022 р. – березень 2023) емпіричного дослідження членами НДГ здійснено аналіз спеціальної та довідкової літератури. В процесі дослідно-аналітичної роботи нашу увагу привернули наукові праці: Н. Вербина, С. Жембровського [9], Н. Височіної, С. Костіва [10], Вербового [11], В. Шемчука, О. Петрачкова, Н. Вербина, С. Жембровського [12], О. Хацаюка, С. Гренка, Д. Ванюк, В. Волянського, К. Задорожного, С. Лазоренка, М. Делямби [13], П. Сіренка, А. Істоміна, Р. Сіренка, Б. Хорькавого, І. Рибчича [14], в яких наведені приклади використання сучасних та ефективних засобів ФП та СФП, які забезпечують розвиток спеціальної витривалості представників інституцій СБОУ, що забезпечує їхню готовність до виконання завдань за призначенням в екстремальних умовах СБД (в умовах ХБРЯН).

Аналізуючи вище викладене, членами НДГ (2 блок, 4 етапу) розроблено організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням в анаеробному режимі рухової діяльності (екстремальних умовах СБД, див. табл. 1).

У динаміці 3 блоку 4 етапу членами НДГ організовано педагогічний експеримент. Мета експерименту – перевірка ефективності організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням в анаеробному режимі рухової діяльності (змодельованих екстремальних умовах СБД). Учасники експерименту: курсанти НАНГУ (n=24 чол.) та КІНГУ (n=18 чол.).

Відповідно до наявного рівня сформованості теоретичних знань та практичних умінь з основних дисциплін блоку «бойової підготовки», а також рівня спеціальної фізичної підготовленості (особливостей підготовки майбутніх офіцерів НГУ) – представників досліджуваної категорії було розподілено на контрольну (Кг: НАНГУ, n=12 чол.; КІНГУ, n=9 чол.) та експериментальну (Ег, НАНГУ, n=12 чол.; КІНГУ, n=9 чол.) групи.

Необхідно підкреслити, що досліджувані Кг та Ег на початку педагогічного експерименту суттєво не розрізнялися за рівнем сформованості готовності до виконання завдань за призначенням в анаеробному режимі рухової діяльності (змодельованих екстремальних умовах СБД) та рівнем спеціальної фізичної підготовленості, завдяки чому було забезпечено однорідність складу досліджуваних груп.

Таблиця 1

Організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням екстремальних умовах СБД (анаеробному режимі рухової діяльності)

Блоки педагогічного експерименту	Змістове наповнення (характеристика)
І. Організаційно-діагностичний блок:	доведення плану педагогічного експерименту (етапів, блоків), визначення інтегральних показників професійної компетентності майбутніх офіцерів, що забезпечує їхню готовність до дій в умовах анаеробного режиму (екстремальних умовах службово-бойової діяльності, що передбачає використання індивідуального протигазу та захисного одягу (екіпировки)); визначення початкового рівня фізичної та спеціальної фізичної підготовленості; визначення рівня сформованості витривалості (основних її видів); моніторинг поточної успішності курсантів з дисциплін блоку «бойової підготовки», а також споріднених дисциплін; тестування наявного рівня сформованості готовності представників досліджуваної категорії до виконання завдань за призначенням у змодельованих умовах хімічної, біологічної, радіаційної, ядерної небезпеки (ХБРЯН); підбір та впровадження (апробація) у систему «бойової підготовки» засобів фізичної та спеціальної фізичної підготовки, функціональних комплексів, що забезпечують формування готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням в анаеробному режимі рухової діяльності (змодельованих екстремальних умовах службово-бойової діяльності); організація місць відпрацювання навчальних питань для практичного відпрацювання нормативів з «бойової підготовки» та спеціальної фізичної підготовки (СФП); розроблення та апробація варіантів попутного фізичного тренування, які моделюють умови виконання завдань за призначенням в умовах ХБРЯН; організація медичного забезпечення навчально-тренувального процесу з СФП та дисциплін блоку «бойової підготовки» (контрольних заходів); формування теоретичних знань: основ методики розвитку витривалості (основних її видів), ознайомлення та апробація засобів розвитку витривалості (її видів), а також спеціалізованих функціональних комплексів; формування

	психологічної стійкості до дій у змодельованих екстремальних умовах службово-бойової діяльності (умовах ХБРЯН); формування теоретичних знань та практичних навичок складання планів попутного фізичного тренування, які передбачають виконання нормативів з дисциплін блоку «бойової підготовки»; інструктажі учасників навчально-тренувального процесу по заходам особистої та колективної безпеки на період практичного відпрацювання навчально-тренувальних та контрольних вправ, нормативів з бойової підготовки (спеціалізованих функціональних комплексів).
II. Корируючий блок:	корикування плану педагогічного експерименту; діагностика ефективності засобів фізичної та спеціальної фізичної підготовки (спеціальних функціональних комплексів) спрямованих на формування готовності представників дослі-
<i>продовження таблиці 1</i>	
	джуваної категорії до дій в анаеробному режимі військово-професійної рухової діяльності, що передбачає використання індивідуального протигазу та захисного одягу (екіпіровки); моніторинг рівня сформованості психофізичної готовності майбутніх офіцерів до виконання завдань за призначенням у змодельованих екстремальних умовах службово-бойової діяльності (умовах ХБРЯН); розвиток та удосконалення витривалості (основних її видів); аналіз поточної успішності представників досліджуваної категорії з дисциплін блоку «бойової підготовки», СФП, а також споріднених дисциплін; аналіз ефективності засобів фізичної та спеціальної фізичної підготовки, функціональних комплексів, що забезпечують формування готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням в анаеробному режимі рухової діяльності (змодельованих екстремальних умовах службово-бойової діяльності); утримання місць відпрацювання навчальних питань для практичного відпрацювання нормативів з «бойової підготовки» та СФП в готовності до використання за призначенням; відпрацювання та корикування варіантів попутного фізичного тренування, які моделюють умови виконання завдань за призначенням представниками досліджуваної категорії в умовах ХБРЯН; медико-біологічний супровід (медичне забезпечення) навчально-тренувального процесу з СФП та дисциплін блоку «бойової підготовки» (контрольно-перевірочних заходів); розвиток теоретичних знань та практичних навичок удосконалення витривалості (основних її видів); організація проміжного контролю; інструктажі учасників навчально-тренувального процесу по заходах особистої та колективної безпеки на період практичного відпрацювання нормативів з бойової підготовки, СФП (спеціалізованих функціональних комплексів).
III. Завершальний (константувальний) блок:	доведення основних завдань завершального етапу педагогічного експерименту; неухильне виконання плану педагогічного експерименту; проведення своєчасних інструктажів учасників педагогічного експерименту у напрямі дотримання заходів безпеки (попередження травматизму) під час практичного відпрацювання нормативів з бойової підготовки, СФП (спеціалізованих функціональних комплексів), а також контрольних-перевірочних заходів; медико-біологічний супровід (медичне забезпечення) навчально-тренувального процесу з СФП та дисциплін блоку «бойової підготовки» (контрольно-перевірочних заходів); біомеханічний аналіз професійно-прикладних рухових дій, корикування техніки виконання фізичних вправ (функціональних комплексів); аналіз поточної успішності представників досліджуваної категорії з дисциплін блоку «бойової підготовки», СФП, а також споріднених дисциплін; діагностика ефективності засобів фізичної та спеціальної фізичної підготовки (спеціальних функціональних комплексів) спрямованих на формування готовності представників досліджуваної категорії до дій в анаеробному режимі військово-професійної рухової діяльності, що передбачає використання індивідуального протигазу та захисного одягу (екіпіровки); моніторинг рівня сформованості психофізичної готовності майбутніх офіцерів
<i>продовження таблиці 1</i>	
	до виконання завдань за призначенням у змодельованих екстремальних умовах службово-бойової діяльності (умовах ХБРЯН); розвиток та удосконалення витривалості (основних її видів); утримання місць відпрацювання навчальних питань для практичного відпрацювання нормативів з «бойової підготовки» та СФП в готовності до використання за призначенням; систематичне відпрацювання варіантів попутного фізичного тренування, які моделюють умови виконання завдань за призначенням представниками досліджуваної категорії в

	умовах ХБРЯН (в анаеробному режимі); удосконалення теоретичних знань та практичних навичок розвитку витривалості (основних її видів); контроль рівня сформованості готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням в анаеробному режимі рухової діяльності (змодельованих екстремальних умовах СБД, які передбачають виконання завдань за призначенням в умовах ХБРЯН); підведення підсумків педагогічного експерименту.
--	---

У подальшому, із дотриманням теоретичних положень членами НДГ проведено дослідно-експериментальну роботу у три етапи: 1) константувальний, 2) формувальний, 3) контрольний. Доцільно зауважити, що у представників Кг, процес формування професійних компетентностей відбувався – традиційно (відповідно до діючих програм навчання, відомчих наказів, інструкцій, комплексів навчально-методичного забезпечення тощо).

В процесі математично-статистичного аналізу отримані наступні результати див. табл. 2. Аналіз математично-статистичної обробки результатів дослідження засвідчив позитивну динаміку сформованості готовності курсантів Кг та Ег до виконання завдань за призначенням в анаеробному режимі рухової діяльності (змодельованих екстремальних умовах СБД), однак ці зміни більш суттєві у представників Ег.

Крім цього, нами встановлено, що в ході педагогічно експерименту значно зменшилася кількість курсантів Ег із низьким рівнем сформованості готовності до виконання завдань за призначенням у змодельованих екстремальних умовах СБД (анаеробному режимі професійної рухової діяльності) на 14 %, водночас збільшилася кількість курсантів, які мають високий рівень сформованості зазначеної вище готовності на 52 %.

Таблиця 2

Динаміка рівнів сформованості готовності курсантів Кг та Ег до виконання завдань за призначенням в анаеробному режимі рухової діяльності (змодельованих екстремальних умовах СБД)

Рівні сформованості	Групи досліджуваних курсантів					
	Кг, n=21 чол.			Ег, n=21 чол.		
	до експ., %	напр. експ., %	дин., чол., %	до експ., %	напр. експ., %	дин., чол., %
«високий»	1/5	5/24	4/19	1/5	12/57	11/52
«добрий»	5/24	8/38	3/14	5/24	8/38	3/14
«задовільний»	13/61	8/38	-5/-23	12/57	1/5	-11/-52
«низький»	2/10	0/0	-2/-10	3/14	0/0	-3/-14

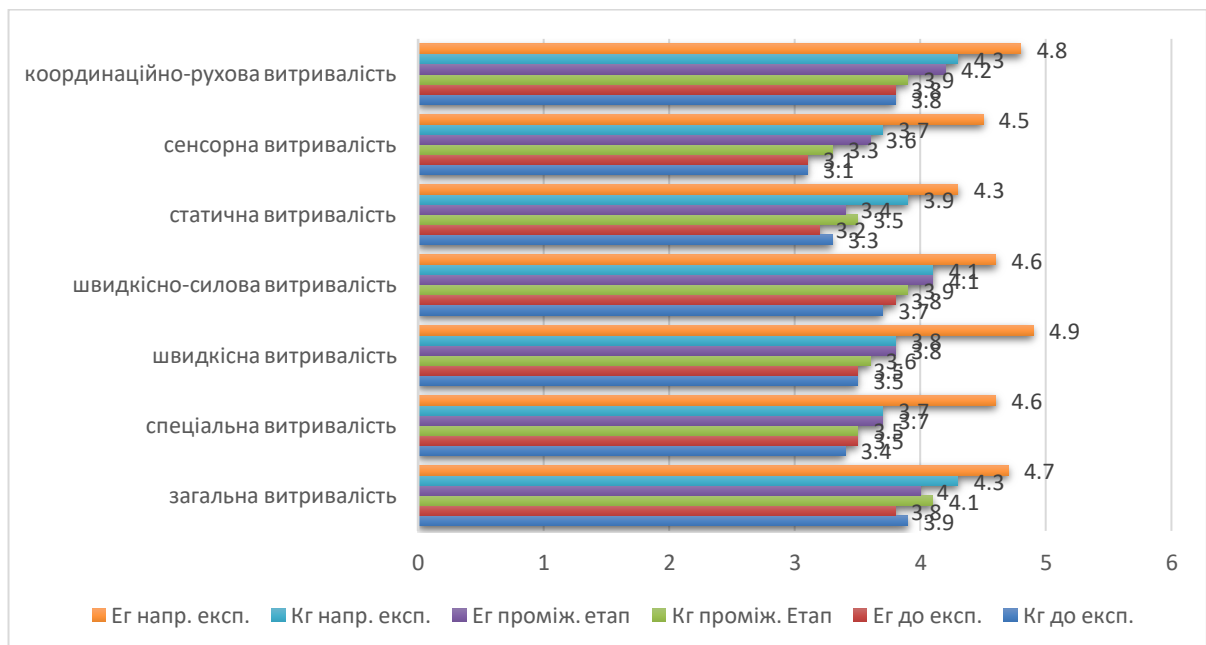

Рис. 1. Динаміка розвитку основних видів витривалості (загальної, спеціальної, швидкісної, швидкісно-силової, статичної, сенсорної, координаційно-рухової) у представників Кг та Ег упродовж педагогічного експерименту

У респондентів Кг зміни виражені несуттєво (динаміка розвитку видів витривалості надано на рис. 1 ((визначено середній бал за 4-х бальною шкалою оцінювання, де «5» - максимальний бал, а «2» - мінімальний); динаміка формування кваліфікаційного рівня СФП представників досліджуваної категорії надано на рис. 2 (оцінювання здійснено відповідно до таблиці кваліфікаційного рівня ФП військовослужбовців НГУ [21 с. 151]; визначено загальну кількість осіб)).

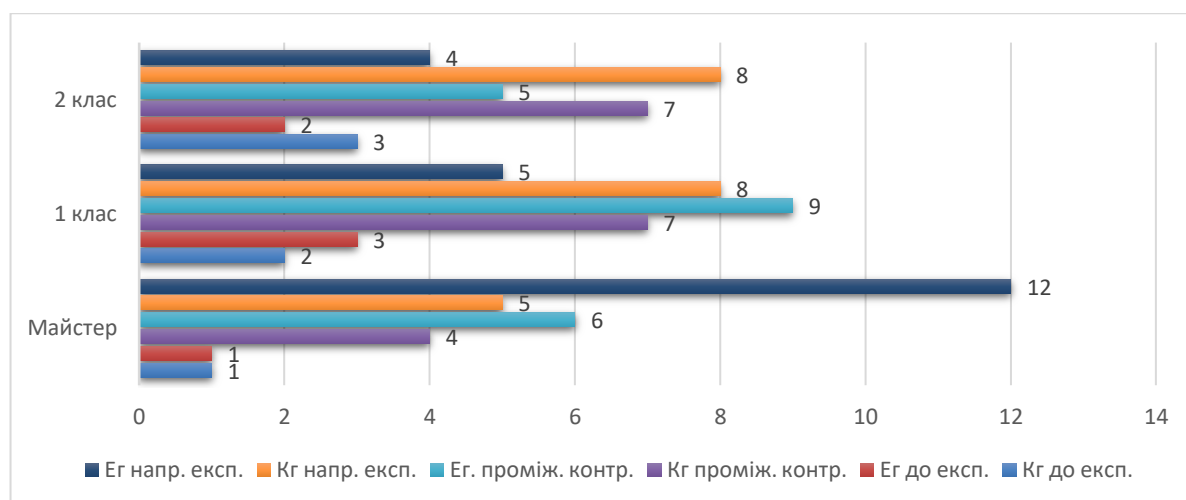

Рис. 2. Динаміка формування кваліфікаційного рівня СФП курсантів Кг та Кк упродовж педагогічного експерименту

Таким чином, поставлені перед нами завдання виконанні, а головна мета дослідження – досягнута.

Висновки і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. В результаті емпіричного дослідження членами науково-дослідної групи розроблено та апробовано організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням в анаеробному режимі рухової діяльності (екстремальних умовах службово-бойової діяльності).

Крім цього, нами визначено сутність та структуру готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням в анаеробному режимі рухової діяльності (екстремальних умовах службово-бойової діяльності), а також визначені: критерії (мотиваційний, змістовий та аналітико-оцінний) й відповідні показники; кваліфікаційні рівні (майстер, 1 клас, 2 клас) та підходи (системний, структурний, комплексний, діяльнісний, та особистісно-зорієнтований). Крім цього, членами науково-дослідної групи визначені основні засоби фізичної та спеціальної фізичної підготовки, які забезпечують розвиток спеціальної витривалості представників інституцій СБОУ, що забезпечує їхню готовність до виконання завдань за призначенням в противогазі, спеціальному захисному одязі (екстремальних умовах службово-бойової діяльності).

Результати теоретичного дослідження впроваджені в систему професійної освіти майбутніх офіцерів Київського інституту Національної гвардії України, Національної академії Національної гвардії України та Навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій Національного університету оборони України ім. Івана Черняхівського.

Перспективи подальших досліджень передбачають розроблення методики метання ручних гранат на дальність та влучність майбутніми офіцерами вищих військових навчальних закладів інституцій СБОУ в системі спеціальної фізичної підготовки.

Література

1. Боровик М.О. Педагогічні умови формування фізичної витривалості у майбутніх офіцерів Національної поліції у процесі фахової підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Харків, 2020. 384 с.
2. Чупахін С.А. Формування професійної компетентності майбутніх інженерів-зв'язківців в процесі вивчення спеціальних дисциплін : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Житомир, 2018. 252 с.
3. Хацаюк О.В., Єлісєєва О.С., Жуков В.Л., Клименко В.П., Бережний Ю.М. Модель формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу в різних умовах службово-оперативної діяльності. *Збірник наукових праць «Інноваційна педагогіка»*. Одеса, 2020. – Вип. 2 (29). С. 174-178.
4. Khatsaiuk, O., Medvid, M., Maksymchuk, V., Kurok, O., Dziuba, P., Tyurina, V., Chervonyi, P., Yevdokimova, O., Levko, M., Demchenko, I., Maliar, N., Maliar, E., & Maksymchuk, I. (2021). Preparing Future Officers for Performing Assigned Tasks through Special Physical Training. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 13 (2), 457-475.
5. Коваль І.С. Формування професійної готовності майбутніх рятувальників до діяльності в екстремальних умовах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Львів, 2017. 235 с.
6. Саморок М.Г., Халеп В.В., Височіна Н.Л., Хацаюк О.В., Іванішин Р.О. Формування професійних компетентностей у правоохоронців МВС України підрозділів спеціального призначення до дій у гірських умовах. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 71 (2). С. 208-215.
7. Шемчук В., Хацаюк О., Соколовський В., Ковтуненко А., Муштатов Ю., Корнієнко О. Формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів до дій в умовах радіаційної, хімічної та біологічної небезпеки. *Збірник наукових праць «Військова освіта»*. Київ, 2021. – Вип. 1 (43). С. 180-197.
8. Шемчук В.А. Концептуальні засади формування готовності майбутніх офіцерів інституцій сектору безпеки і оборони України до виконання завдань за призначенням в екстремальних умовах службово-бойової діяльності: монографія. Вінниця : Європейська наукова платформа, 2021. С. 1–17.
9. Вербин Н.Б., Жембровський С.М., Петрачков О.В. Витримка та виживання на полі бою: підручник. Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2019. 120 с.
10. Вербин Н.Б., Височіна Н.Л., Костів С.Ф. Витривалість військовослужбовців та методика її розвитку: навч.-метод. посіб. Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 120 с.

11. Вербовий В. Статична силова витривалість курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2020. – Вип. 8 (128). С. 34-37.
12. Шемчук В., Петрачков О., Вербин Н.Б., Жембровський С. Організація та методика проведення занять із подолання перешкод: навч.-метод. посіб. Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2021. 72 с.
13. Хацаюк О.В., Гренко С.П., Ванюк Д.В., Волянський В.Г., Задорожний К.А., Лазоренко С.С., Делямба М.М. Впровадження сучасних технічних засобів навчання в систему СФП майбутніх офіцерів. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2022. – Вип. 8 (153). С. 104-109.
14. Сіренко П.О., Істомін А.Х., Сіренко Р.Р., Хорькавий Б.В., Рибчич І.С. Спеціально-профілактичні вправи для м'язів підколінного сухожилля в тренувальному процесі досвідчених футболістів. *Педагогіка фізичної культури і спорту*. Харків, 2022. – Вип. 26 (5). С. 344-352.
15. Колісніченко В.В., Боровик М.О. Сутність і структура професійної витривалості майбутніх офіцерів Національної поліції України. *Інноваційна педагогіка*. Одеса, 2020. – Вип. 21 (2). С. 111-114.
16. Хацаюк О.В. Сутність та структура готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням засобами спеціальної фізичної підготовки. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя, 2019. – Вип. 65 (2). С. 144-155.
17. Павлов Я.В., Самсонов Ю.В., Бородін С.В., Толкнеєв В.О., Кушнар'єв Б.О. Сутнісні характеристики формування готовності майбутніх офіцерів НГУ до застосування комплексу «Стugna-П» у різних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності. *Інноваційна педагогіка*. Одеса, 2022. – Вип. 48 (2). С. 80-85.
18. Хацаюк О., Воронін А., Кравченко О. Критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич, 2020. – Вип. 27 (5). С. 168-177.
19. Шемчук В.А., Шемчук О.М. Критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх офіцерів різних інституцій сектору безпеки і оборони України до службово-бойової діяльності в умовах хімічної, біологічної, радіаційної та ядерної небезпеки. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя, 2021. – Вип. 75 (3). С. 21-26.
20. Белашов Ю.О., Кириченко О.О., Безбородов Є.В., Шабатура С.О., Делямба М.М. Критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх офіцерів Національної гвардії України до застосування протитанкового ракетного комплексу «Стugna-П» у екстремальних умовах службово-бойової діяльності. *Інноваційна педагогіка*. 2022. № 49 (1). С. 26-31.
21. Інструкція з організації фізичної підготовки в Національній гвардії України (наказ МВСУ від 13.10.2014 №1067): інструкція. Київ : ГУ НГУ, 2019. 146 с.

References

1. Borovyk M.O. Pedagogical conditions for the formation of physical endurance in future officers of the NP in the process of professional training: Thesis abstract. ... Candidate of Ped. Sciences: 13.00.04. Kharkiv, 2013. 384 p.
2. Chupakhin S.A. Formation of professional competence of future communications engineers in the process of studying special disciplines: Thesis abstract. ... Candidate of Ped. Sciences: 13.00.04. Zhytomyr, 2018. 252 p.
3. Khatsaiuk O.V., Eliseeva O.S., Zhukov V.L., Klymenko V.P., Berezhnyy Yu.M. Model of formation of readiness of future law enforcement officers to use measures of physical impact in various conditions of SOA. "Innovative pedagogy". Odesa, 2020. – Issue 2 (29). P.p. 174-178.
4. Khatsaiuk, O., Medvid, M., Maksymchuk, B., Kurok, O., Dziuba, P., Tyurina, V., Chervonyi, P., Yevdokimova, O., Levko, M., Demchenko, I., Maliar, N., Maliar, E., & Maksymchuk, I. (2021). Preparing Future Officers for Performing Assigned Tasks through Special Physical Training. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 13 (2), 457-475. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/431>.
5. Koval I.S. Formation of professional readiness of future rescuers for activities in extreme conditions: dissertation: Thesis abstract. ... Candidate of Ped. Sciences: 13.00.04. Lviv, 2017. 235 p.
6. Samorok M.G., Khalep V.V., Vysochina N.L., Khatsaiuk O.V., Ivanyshyn R.O. Formation of professional competences of law enforcement officers of the MIA of Ukraine of special purpose units for operations in mountainous conditions. *Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools*. Zaporizhzhia, 2020. – Issue 71 (2). P.p. 208-215.
7. Shemchuk V., Khatsaiuk O., Sokolovskiy V., Kovtunen A., Mushtatov Yu., Komienko O. Formation of professional competencies of future officers for actions in conditions of radiation, chemical and biological danger. *Collection of scientific works "Military education"*. Kyiv, 2021. – Issue 1 (43). P.p. 180-197.
8. Shemchuk V.A. Conceptual principles of formation of readiness of future officers of security and defense sector institutions of Ukraine to perform assigned tasks in extreme conditions of service and combat activity: monograph. Vinnytsia, 2021. P. 1–17.
9. Verbyn N.B., Zhembrovskiy S.M., Petrachkov O.V. Endurance and survival on the battlefield: textbook. Kyiv, 2019. 120 p.
10. Verbyn N.B., Vysochyna N.L., Kostiv S.F. Endurance of military personnel and the method of its development: educational and methodological manual. Kyiv, 2020. P. 120 p.
11. Verbovyi V. Static strength endurance of cadets of higher education institutions with specific learning conditions that train police officers. *Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical*

problems of physical culture (physical culture and sports). Kyiv, 2020. – Issue 8 (128). P.p. 34-37.

12. Shemchuk V., Petrachkov O., Verbyn N.B., Zhembrovskiy S. Organization and methodology of classes on overcoming obstacles: educational and methodological manual. Kyiv, 2021. 72 p.

13. Khatsaiuk O.V., Girenko S.P., Vanyuk D.V., Volynsky V.G., Zadorozhny K.A., Lazorenko S.S., Delyamba M.M. Implementation of modern technical means of training in the system of SFP of future officers. Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports). Kyiv, 2022. – Issue 8 (153). P.p. 104-109.

14. Sirenko P.O., Istomin A.Kh., Sirenko R.R., Khorkavy B.V., Rybchich I.E. Special preventive exercises for hamstring muscles in the training process of experienced football players. Pedagogy of physical culture and sports. Kharkiv, 2022. – Issue 26 (5). P.p. 344-352.

15. Kolisnichenko V.V., Borovyk M.O. The essence and structure of professional endurance of future officers of the National Police of Ukraine. Innovative pedagogy. Odesa, 2020. – Issue 21 (2). P.p. 111-114.

16. Khatsaiuk O.V. The essence and structure of readiness of future officers of NSU to perform assigned tasks by means of special physical training. Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools. Zaporizhzhia, 2019. – Issue 65 (2). P.p. 144-155.

17. Pavlov Ya.V., Samsonov Yu.V., Borodin S.V., Tolokneev V.O., Kushnaryov B.O. Essential characteristics of the formation of the readiness of future officers of the NGU to use the "Stugna-P" complex in various conditions of service-combat (operational) activity. Innovative pedagogy. Odesa, 2022. – Issue 48 (2). P.p. 80-85.

18. Khatsaiuk O., Voronin A., Kravchenko O. Criteria, indicators and levels of readiness of future officers of NSU to perform assigned tasks. Current issues of humanitarian sciences. Drohobych, 2020. – Issue 27 (5). P.p. 168-177.

19. Shemchuk V.A., Shemchuk O.M. Criteria, indicators and levels of formation of readiness of future officers of various institutions of the security and defense sector of Ukraine for service and combat activity in conditions of chemical, biological, radiation and nuclear danger. Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools. Zaporizhzhia, 2021. – Issue 75 (3). P.p. 21-26.

20. Belashov Y.O., Kyrychenko O.O., Bezborodov E.V., Shabatura S.O., Delyamba M.M. Criteria, indicators and levels of readiness of future officers of the National Guard of Ukraine to use the anti-tank missile complex "Stugna-P" in extreme conditions of service and combat activity. Innovative pedagogy. Odesa, 2022. – Issue 49 (1). P.p. 26-31.

21. Instructions on the organization of physical training in the National Guard of Ukraine (order of the Ministry of Internal Affairs and Communications No. 1067 of 10/13/2014): instructions. HNGU, 2019. P. 146 p.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.04(163).38
УДК [796.83:796.012.62:796.01:159.9/.612]-053.6

Шестак Ю.С.

Харківська державна академія фізичної культури

Мулик В.В.

Харківська державна академія фізичної культури доктор наук з фізичного виховання та спорту,
професор.

ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ У ШВИДКІСНО-СИЛОВІЙ ПІДГОТОВЦІ ЮНИХ БОКСЕРІВ 15-16 РОКІВ У ПІДГОТОВЧОМУ ПЕРІОДІ

У юних боксерів 15-16 років однією з головних якостей є швидкісно-силові, які, на думку багатьох учених, необхідно розвивати на початку основної частини підготовки. Тому метою роботи є визначення ефективності використання засобів загальної та спеціальної фізичної підготовки для розвитку швидкісно-силових якостей у різних частинах тренувального заняття юних боксерів 15-16 років. У дослідженні взяли участь 24 юних боксера 15-16 років, які були розділені на дві групи (по 12 спортсменів). Експериментальна група здійснювала тренувальний процес за розробленою нами програмою, спрямованою на розвиток швидкісно-силових якостей, контрольна група – за навчальною програмою дитячо-юнацьких шкіл з боксу. Проведені дослідження показують, що диференційоване використання загально- та спеціально-підготовчих вправ у підготовчому періоді є більш значущим ніж традиційний метод, що сприяє розвитку швидкісно-силових якостей. Отримані результати свідчать про доцільність застосування швидкісно-силових вправ на початку та в кінці тренування відповідно до спрямованості тренувального процесу в окремих мікроциклах.

Ключові слова: швидкісно-силові якості, загальна та спеціальна фізична підготовка, тестування.

Shestak Yu. S., Mulyk V. V. Influence of general and special preparatory exercises on the development of speed-strength qualities of young boxers 15-16 years old in the preparatory period. Competitive activity in combat sports during the fight has a peculiarity of reducing the manifestation of speed-strength qualities, it requires the use of special exercises in the training process at the end of the lesson. At the same time, among young boxers aged 15-16, one of the main qualities is speed-strength, which, according to many scientists, should be developed at the beginning of the main part of training. Therefore, the purpose of the work is to determine the effectiveness of the use of general and special preparatory training means for the development of speed-strength qualities in various parts of the training session among young boxers of 15-16 years old. The study